

Palestijnen uit Syrië staatloos?

Tekst: José Guit

Het Adviesbureau krijgt veel vragen over de nationaliteit van Palestijnen uit Syrië. Veel Palestijnen staan met de onbekende nationaliteit in de BRP geregistreerd en willen dat wijzigen in staatloos. De NVVB-nieuwsbrief van 30 maart 2016 meldt dat de IND hiervoor, in samenspraak met de NVVB en de gemeente Amsterdam, een werkinstructie zal opstellen. Deze is helaas nog niet gepubliceerd. Soms biedt het opvragen van een mededeling 2.17 een oplossing. Staatloosheid wordt in de asielprocedure niet echt onderzocht, maar heeft een Palestijn de juiste documenten, dan kan de IND dit wel concluderen en in de mededeling 2.17 vermelden. Gemeenten moeten echter eerst zelf beoordelen of de Palestijn staatloos is of niet (zie Handboek Burgerzaken Amsterdam (HBA): mededeling 2.17 oude situaties). De gemeente onderzoekt dan in feite of hij naast de Palestijnse een andere nationaliteit kan hebben verkregen. Hoe doe je dat?

HOE VERKRIJG JE EEN NATIONALITEIT?

Een nationaliteit kan op verschillende manieren (automatisch) worden verkregen. Er zijn twee hoofdstelsels in het nationaliteitsrecht:

1. Verkrijgen door afstamming. Door afstamming van een ouder krijg je de nationaliteit van die ouder. Hierin zijn variaties. Via de moeder wordt bijvoorbeeld niet altijd de nationaliteit doorgegeven.
2. Verkrijging door geboorte in een land. Dit geldt in veel Zuid-Amerikaanse landen. Zou een persoon staatloos worden (omdat hij geen nationaliteit via afstamming verkrijgt) dan krijgt deze soms ook de nationaliteit van het geboorteland (dit geldt ook voor Syrië).

Daarnaast kan een nationaliteit op verzoek worden verkregen, door naturalisatie of optie.

Voor de vraag of iemand staatloos is, onderzoek je allereerst of de persoon bij geboorte een nationaliteit heeft verkregen, en vervolgens, of hij daarna nog een andere nationaliteit kan hebben verkregen.

VERSCHIL ONBEKENDE NATIONALITEIT EN STAATLOOS

Voor het onderzoek is ook van belang om het verschil tussen de onbekende nationaliteit en staatloos te weten.

Onbekende nationaliteit: Er is een vermoeden dat iemand een nationaliteit heeft, maar hij heeft geen bron-documenten. Daardoor is de nationaliteit van de ouders en de geboorteplaats niet vast te stellen. Welke nationaliteitswetten van toepassing zijn is dus niet bekend.

Staatloos: Bekend is welke nationaliteitswetten van toepassing zijn. De nationaliteit van ouder(s) en geboorteland is bekend en bewezen. Zo kun je bepalen of iemand een nationaliteit heeft

verkregen. Staatloosheid wordt vastgesteld aan de hand van de toepasselijke nationaliteitswet(ten).

Nederland erkent de Palestijnse nationaliteit niet. Dit betekent dat als een persoon uitsluitend de Palestijnse nationaliteit heeft, hij voor ons staatloos is. Syrië erkent de Palestijnse nationaliteit wel. Dit heeft tot gevolg dat in Syrië geboren Palestijnen niet die nationaliteit verkrijgen omdat ze niet staatloos worden, maar Palestijn.

HOE ONDERZOEK JE OF IEMAND STAATLOOS IS?

Om te bepalen of iemand staatloos is, onderzoek je het volgende:

1. Wat is de nationaliteit van de moeder en de vader?
2. In welk land is de persoon geboren?
3. Bekijk de verschillende nationaliteitswetten en bepaal of iemand een nationaliteit kan ontleen aan de nationaliteit van de ouders of geboorteland.
4. Kun je vraag 1 of 2 niet beantwoorden (door ontbrekende documenten/bewijsstukken), dan kan je conclusie (nog) niet 'staatloos' zijn. De nationaliteit is onbekend.
5. Kijk in de landeninformatie van het geboorteland of er andere aanwijzingen voor staatloosheid zijn. Kijk voor Palestijnen in het HBA bij Palestina.
6. Als de persoon staatloos is/kan zijn: Kan de persoon later nog een (andere) nationaliteit hebben verkregen, bijvoorbeeld door naturalisatie in een ander land.

Onderzoek of hij na de geboorte nog langdurig in andere landen verbleef. Een andere naam kan een aanwijzing zijn dat de persoon is genaturaliseerd.

DOCUMENTEN

De Palestijnen uit Syrië hebben vaak één of meer van de volgende documenten:

- Syrisch vluchtelingenpaspoort (in de machine leesbare strook op de plaats van de nationaliteit staat: XXB)
- Geboorteakte,
- UNWRA-verklaring (op basis van een vrijwillige registratie) en
- GAPAR-verklaring (General Authority for Palestine Arab Refugees, een verplichte registratie in Syrië van de Syrische autoriteiten). Dit is een soort gezinskaart.

Als de persoon een Syrisch vluchtelingenpaspoort heeft, kun je concluderen dat de persoon niet de Syrische nationaliteit heeft. Alleen de Syrische autoriteiten kunnen bepalen of iemand wel of niet Syriër is, en als hij Syriër is had hij een Syrisch paspoort gekregen.

Uit de geboorteakte blijken de afstamming en geboorteplaats. Uit de andere documenten blijkt de gezinssamenstelling en

soms ook de nationaliteit van de diverse gezinsleden. Zo niet, dan kun je niet volledig de nationaliteit bepalen. Van de ouders van het gezin is dat ook niet mogelijk, omdat informatie over de (groot)ouders van de ouders vaak ontbreekt. Verder kan je beoordelen of er nog een andere nationaliteit kan zijn verkregen of dat het zeer aannemelijk is dat de persoon uitsluitend Palestijns is. Daarvoor is nodig dat je weet in welke landen de persoon vanaf zijn geboorte tot aankomst in Nederland heeft gewoond.

“Nederland erkent de Palestijnse nationaliteit niet; daarom is iemand met uitsluitend de Palestijnse nationaliteit voor ons staatloos”

VOORBEELD

Uit de overgelegde documenten blijkt dat beide ouders in Syrië zijn geboren en de kinderen ook. Het gezin heeft altijd in Syrië gewoond. Uit de GAPAR-verklaring blijkt dat ze de Palestijnse nationaliteit hebben. Niemand uit het gezin heeft de Syrische nationaliteit.

Er is geen informatie over de nationaliteit en verblijfplaatsen van de (groot)ouders. Als zou blijken dat de (groot)ouders vanuit Israël naar Syrië zijn gevlucht en daar altijd hebben verbleven, net als de ouders, dan is aannemelijk dat de ouders uitsluitend Palestijn zijn en dus vrijwel zeker staatloos. Dan is ook aannemelijk dat hun kinderen, als die ook altijd in Syrië hebben gewoond, geen andere nationaliteit kunnen hebben verkregen. De kinderen zijn dan uitsluitend Palestijns en vrijwel zeker staatloos.

Als echter een ouder in een ander land is geboren of als het gezin ook in andere landen heeft verbleven, dan kan niet worden aangenomen dat er geen andere nationaliteit is verkregen en dan hebben de ouders en kinderen de onbekende nationaliteit totdat bewezen wordt dat er geen andere nationaliteit is verkregen.